

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

TRST - 7. aprila 1980

Leto XXXII. - Štev. 5

Petnajstodnevnik - Quindicinale

Abbon. postale - Gruppo II/70

200 lir

Preprečili smo volilno špekulacijo LpT

Na svoji zadnji seji je tržaški občinski svet razpravljal o predlogu radikalcev in Liste za Trst, naj bi izvedli v Trstu

“ljudsko posvetovanje” o industrijski coni na Krasu.

Zaključek seje je znan. Okoli polnoči, po dolgotrajni razpravi, je župan Cecovini skupaj z radikalcem spremenil prvotno zamisel o ljudskem posvetovanju. Predvsem je pristal, da se odloži do jeseni. Obenem pa je bilo spremenjeno vprašanje, ob katerem naj bi Tržačani izražali svoje mnenje. Novo vprašanje poudarja, da “sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo sploh ni predmet razprave”. Dejansko predstavlja zadnje stališče Cecovinija in radikalcev pomemben umik pred pritiskom leve in sindikalnega gibanja, ki so jasno poudarili, da je bil prvotni predlog o nekakšnem “referendumu” o prosti coni zgolj navadna predvolilna špekulacija in nič več.

Poglejmo, kaj so pravzaprav listarji nameravali storiti. Predlagali so referendum o prosti coni na Krasu. V to zamisel so se zaljubili, pod pritiskom radikalcev, že lansko jesen. Ker pa gre za vsebino nekega mednarodnega sporazuma in vsekakor za predmet, za katerega občinska uprava ni neposredno pristojna, je Cecovini vprašal tržaško pravosodno fakulteto za juridično mnenje. V nekaj mesecih je mnenje tudi prejel: povsem negativno. Ker se očitno s tem ni zadovoljil je Cecovini vprašal drugega docenta ustavnega prava, ki je sicer Tržačan,

(Nadaljevanje na 8. strani)

Naša preambula

Prosili so me, naj napišem komentar o zadnjem demokrščanskem kongresu in njegovih sklepih. Predvsem o “preambuli” Donat Cattina in Forlanija, ki celotni demokristjanski stranki prepoveduje, da bi sklepala s komunisti zaveznitva kakršnekoli narave. V preambuli je jasno rečeno, da zeva med demokristjani in komunisti globok prepad, kajti cilji naših strank nimajo prav nič skupnega.

Medtem pa sem bral naslove dnevnikov zadnjih dni. Evangelisti je prejel umazan denar iz blagajn podjetnika Caltagironeja. Slednji je za 200 milijard ogoljufal državne banke. Caltagirone je zbežal v tujino, Evangelisti pa je moral izstopiti iz vlade. Pri tem poudarja, da so umazan denar prejeli tudi drugi demokristjanski veljaki. Za rešetkami je 49 bančnikov, ki so razdajali denar njihovim najtesnejšim zaveznikom. Milijarde javnega denarja so romale v dobro znane žepce.

Najbrž potrebujemo komunisti svojo “preambulo”, ki bi se morala glasiti takole: “Pripravljeni smo sodelovati z vsemi, pod pogojem, da dokažejo svojo poštenost. Na pogajanja naj demokristjani prinesejo potrdilo, da je njihov kazenski list čist...”

Kaj pravite, tovariši?

Gian Carlo Pajetta:

Tito je enkratna osebnost našega časa

Predsednik Tito je enkratna osebnost našega časa, velikan, ki je vse svoje sile vložil v boj za mir in blaginjo človeštva, državnik, ki uživa velik ugled v vsem svetu. Tako je zapisal član vodstva KPI Gian Carlo Pajetta v uvodniku revije “Rinascita” z naslovom “Ljudstvo je s Titom”. Pajetta podčrtuje, da je tovariš Tito priljubljen med Jugoslavlani vseh starosti in da je z besedami težko povedati, kakšna je ljubezen, s katero je obdan v vsakem kotičku države. Kot je znano – in to smo zabeležili tudi v prejšnji številki lista – je bil tovariš Pajetta pred kratkim v Ljubljani, kjer se je srečal tudi s članom predsedstva CK ZKJ in predsednikom CK ZKS tovarišem Francetom Popitom.

Največji del uvodnika revije “Rinascita” je posvečen Titu kot človeku, ki je dojel temeljno bistvo našega časa in pomen samostojne poti pri gradnji socializma. Tito je razumel, da so samoupravljanje, neuvrščenost, spoštovanje narodnih posebnosti, bogastvo razvojnih poti in vzpon sveta – kljub vsem obstoječim razlikam, celo nasprotnim – najbolj trdna vez v sodobni družbi.

– Samoupravljanje v Jugoslaviji pozna vzpone in padce na gospodarskem področju, na političnem pa je ustvarilo trajne pridobitve. V tem sistemu “ni direktorja”, ki sprejema navodila od zgoraj, niti posameznika, ki odloča. O vsem odločajo izključno delavski sveti, njihovi člani so delegati, izvoljeni iz delavskih vrst. Seveda v Jugoslaviji “ni vedno z rožičani postlano”, dejstvo pa je, da je bistvo samoupravljanja demokracija in svoboda. In to je novost v zgodovini socializma in ne le socializma.

Srečanje delegacij komiteja mestne konference ZKS Ljubljana in avtonomne tržaške federacije KP!. (Poročilo objavljamo na 2. strani)

Obisk delegacije komiteja avtonomne tržaške federacije KPI v Ljubljani

Ocena in nov program sodelovanja

Skupni cilji tudi v uresničevanju osimskih sporazumov

Na povabilo komiteja mestne konference ZKS Ljubljana je bile 21. in 22. februarja 1980 na obisku v Ljubljani delegacija avtonomne tržaške federacije KPI. Delegacijo so sestavljali tovariši Claudio Tonel, Ugo Poli, Stojan Spetič in Perla Lusa. Delegacijo je sprejel sekretar komiteja mestne konference ZKS Ljubljana tov. Marjan Orožen s sodelavci.

V začetku razgovorov je tržaška delegacija izrazila občuteno solidarnost italijanskih in slovenskih komunistov v Trstu z Zvezo komunistov in narodi Jugoslavije, ki tako trdno stoje ob tovarišu Titu in izrazili najboljše želje za njegovo zdravje.

Tržaška delegacija se je srečala tudi s sekretarjem predsedstva CK Zveze komunistov Slovenije tovarišem Šetincem. Obiskala je tudi Litostroj, krajevno skupnost Ljubljana - Moste, si ogledala spomenik žrtvam fašističnega nasilja na Urhu in razstavo o delu Edvarda Kardelja, na grobnico herojev v Ljubljani pa je položila venec.

V poročilu, ki je bilo objavljeno ob zaključku pogovorov je rečeno:

- Obe delegaciji ugotavljata, na podlagi samostojnih ocen obeh partij, da so mnoga stališča komunistov na obeh straneh meje skoraj povsem enaka, povsem podobna pa kar zadeva skupna prizadevanja za mir ter za nadaljnji in hitrejši razvoj sodelovanja med obema partijama.

- Obe delegaciji vidita skupne cilje za takšno sodelovanje tudi v uresničevanju osimskih sporazumov, ki so po oceni obeh delegacij v obojestransko korist, tako prebivalcem ob meji kot tudi glede odnosov in sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo. V tem okviru je bila poudarjena tudi specifična vloga, ki jo lahko opravita slovenska narodna manj-

šina v Italiji in italijanska narodna skupnost v Jugoslaviji. To vlogo lahko opravlja ob polni zagotovitvi njunih pravic.

- Delegaciji sta se dogovorili o programu nadaljnjega sodelovanja, pri čemer sta izhajali iz dejstva, da imata Trst in Ljubljana še posebno vlogo v pospeše-

vanju stikov in sodelovanja med obema deželama.

Ob zaključku razgovorov je tajnik tržaške federacije KPI tov. Claudio Tonel povabil na obisk v Trst delegacijo komiteja konference ZKS Ljubljana. Povabilo je bilo sprejeto z velikim zadovoljstvom.

Ob 8. marcu

POZIV ŽENSK ZA MIR

Zavzemanje tržaških, italijanskih in slovenskih žensk, je tesno povezano s pomembnim vprašanjem, ki si ga zastavljamo vsak dan: kaj kot ženske storimo, da bi se zoperstavile neizprosni logiki smrti in nasilja, ki prevladuje v Italiji in v svetu? Kaj lahko storimo za mir?

Ne moremo več gledati kako se razkrajajo osnovna načela demokracije in miru, kako se torej razkrajajo življenjski prostor, ki bi omogočil uresničitev našega univerzalnega načrta o osvoboditvi in preobrazbi.

Vlada ZDA ni ratificirala sporazuma SALT 2, SALT 3 pa so dejansko arhivirali; SZ je zasedla Afganistan in s tem sprožila hude posledice v prid politiki oboroževanja: NATO je namreč potrdil odločitev, da bo izvedel načrt o posodobljenju nuklearnega aparata.

Pregled nam daje sliko o boju, ki bi lahko naznanjal predvečer lokalnega ali splošnega konflikta, ki pa bi bil vsekakor strašen.

O tem že vsi govorijo in ob neovrgljivem strahu občutimo še večjo nujo, da bi nekaj storili, da ne bi še enkrat čakali na odločitve, ki bi jih sprejeli nad našimi glavami!

Kaj torej lahko ženske rečemo danes? Kako lahko reagiramo?

Žensko gibanje ni samo proti vojni, temveč zahteva miroljubno politiko. Miru pa ne pojmuje samo kot zavračanje konfliktov, ne samo kot "počitek bojevnika", temveč kot namero o nenasilnih odnosih, kot preobrazbo družbe.

S svojim vsakodnevnim delovanjem prispevamo k izgradnji družbe, ki naj bo drugačna; družbe, v kateri predvsem ni nasilja.

Terorizem predstavlja nekakšno tretjo oblast z lastnimi določili, ki izrekajo sodbe in ki se podrejuje lastnemu sodišču: ta oblika nasilja se prepleta z grožnjami o vojni in s skupnimi močmi grozljivo načenjajo kakršnekoli ideale ter skušajo onemogočiti načrt o novi družbi, ki smo ga potrpežljivo gradili vsa ta leta.

Vse naše delovanje, če se omejimo samo na zadnja leta, zavzemanja za otroške jasli, ki so izražala prepričanje, da morajo biti določene storitve javne; zavzemanja za posvetovalnice, ki naj bi predstavljale drugačen odnos do ustanov; zavzemanja za uzakonitev splava v okviru drugačne morale, ki bi se brez lažnih predsodkov znala soočiti in nato premagati to socialno dramo; predstavitev lastnega zakonskega osnutka proti nasilju kot dokaz našega zaupanja v javne ustanove; zavzemanja za zaposlitev, proti druginji, za stanovanja; ali ni vse to načrt o družbi, ki bi bolj odgovarjala našim potrebam zahtevam?

Dogodki pa nas že preraščajo: če se ne organiziramo, če ne dosežemo enotnosti za skupno, učinkovito akcijo, nam grozi nevarnost, da se razdrobi, kar smo dosedaj zgradili.

Nevarnost vojne ni zgolj namišljena, rakete so stvarnost, oborožitvena tekma se je že začela, hladna vojna je že tu.

Vračamo se torej k boju za mir in za razoroževanje, k boju, ki nas je že v letih '50 prisilil, da smo demonstrirale na trgih s točno opredeljenim namenom, ki nas je takrat privedel do konca hladne vojne.

Zveza Žensk Italije poziva zato ženske raznih, političnih, kulturnih in idejnih prepričanj, da prav v tej deželi pokažejo vso svojo ustvarjalno sposobnost, zato da bi se odločno zoperstavile misli, da lahko naftna kriza postavi svet na glavo, zato da bi zahtevale, da bi odslej tisoč milijard, ki jih sedaj na dan uporabijo za tragično nepotrebne investicije, rajši uporabili za gradnjo stanovanjskih hiš in šol, zato da bi prikazale, kako globok je prepad med oblastjo in prebivalstvom in končno zato, da bi se povezale z ženskami vsega sveta v tako tvorno enotnost, ki bi zaustavila uničevalno tekmo.

ZVEZA ŽENSK ITALIJE - TRST

PRISPEVKI ZA DELO

V SPOMIN

V spomin na strica Karla Starca, ki je bil med prvimi aktivisti pri listu Delo in je bil zahrbtno umorjen, je tov. Pepi Starc z Opčin prispeval 10.000 lir za sklad DELA.

Ob vpisu naročnine za tekoče leto so prispevali za sklad DELA:

Milan Komar od Sv. Magdalene spodnje 7.000 lir, Cezar Kralj 7.000 lir, Josip Germani iz Sesljana 2.000 lir, Danilo Mihelič iz Nabrežine 7.000 lir.

Mirko Lukša, Prosek, 5.000 lir, Ivan Benčič, Pulje pri Domju, 7.000 lir in Mario Žuljan, Pulje pri Domju, 7.000 lir.

Ivan Zobec, Boljunec, 2.000 lir, Danilo Kocjančič, Dolina, 2.000 lir, Antonija Klun, Boljunec, 2.500 lir in Marijan Žerjul, Prebeneg, 2.700 lir.

Iskrena hvala.

Kongres sekcije občine Dolina

Gledališče France Prešeren v Boljuncu - 1. marca 1980

prevoznem in zdravstvenem konzorciju itd.

Ne bi smela biti nobena tragedija če bi se znašli neenotni ob nekaterih problemih. To v bistvu imamo že v praksi v vsem družbenem življenju v občini, naj si bodi v športu, kulturi, v okviru antifašizma, v okviru boja za pravice slovenske narodne skupnosti, omika-

Proti temu pojavu se morajo angažirati vse komponente naše občine ne glede, kateri ideološki opredelitvi pripadamo.

Naša sekcija že izvaja vlogo politične demokracije. V bodoče se mora ta vloga še bolj razviti. Razvijati jo bomo morali če hočemo uspeti tudi v tem, da angažiramo čim več

TEŽA NAŠIH POLITIČNIH IZBIR

Zelo nas zaskrbljuje potek kongresa Krščanske demokracije ter njegovi zaključki. Zaprtost in negativen odgovor na vsako možno sodelovanje s KPI zaostrejuje že obstoječo krizo, tako politično kot ekonomsko. Vsaka stranka si lahko vzame odgovornost nesodelovanja z nikomur, toda mora jasno povedati kako in s kom namerava vladati. Tega nismo slišali na kongresu demokristjanov, oziroma slišali smo v tajniškem poročilu, v katerem je bila zastavljena možnost konfrontacije s komunisti. Ta predlog je bil v celoti zavržen.

Naše stališče in predlogi za odpravo krize so vsem znani. Za premostitev sedanje krize je potrebno sodelovanje vseh političnih sil v podporo demokratične solidarnosti z vključitvijo KPI v vlado.

Ta predlog ne drži samo v državnem merilu ampak se razširja na vse komponente države. Tako smo se ravnali v deželah, pokrajinah in v občinah. Vzemimo naš primer. Tu moramo poudariti naše plodno, korektno in pozitivno sodelovanje s tovariši socialisti. To sodelovanje moramo še utrditi in razviti. Ne smemo se ustaviti in se zadovoljiti samo s takim sodelovanjem. Jasno smo se že izrekli glede naše odprtosti tako v občinskem svetu kot na občnem zboru Slovenske skupnosti, kjer smo podčrtali našo odprtost do vsakogar, ki smatra za pozitivno reševati probleme v interesu naših občanov in v interesu celotne skupnosti. Mislim, da občani morajo vedeti komu so zaupali in kako so uporabljani njihovi glasovi. Za interese naših občanov in celotne družbe moramo izključiti vse strankarske interese, sestiti k mizi in se trezno pogovoriti o tem, kakšno naj bo načrtovanje, kakšne iniciative, skratka, kakšna naj bo politika naše uprave v korist naše občine in občanov; kakšen naj bo pristop naše občine v raznih meodobčinskih in konzorcijalnih ustanovah, kjer smo zastopani, na primer v Kraški gorski skupnosti, v EZIT — tržaške industrijske cone, v

negu sožitja itd. Pri vseh teh problemih smo vselej našli skupen jezik. Kako bo v bodoče s tem sodelovanjem?

Drug problem je širjenje tako imenovanega melonarstva tudi med našimi ljudmi. Ta lokalistični kvalunkvizem je zelo nevaren in škodljiv. Melonarstvo nekje zasleduje prikolovsko lov na luknjo na cesti, potrebo po kanalčku, ne vidi pa kaj stvarno potrebuje naš človek za svoj razvoj, za razvoj lastne kulture, za razširitev svojih gledanj v demokraciji in napredku.

tovarišev pri vsakdanjem delu in ne kakor se dogaja sedaj v marsikaterem pogledu, ko sta delo in odgovornost naložena na ramena tistih tovarišev, ki so povsod prisotni. Naša obveza naj bo v tem, da pripeljemo k delu čim širši krog tovarišev in naših somišljenikov in to na vseh področjih od šolstva, kulture in športa pa do gospodarstva ter upravljanja javnih ustanov. Vse to v interesu naših občanov, v interesu delovnega človeka, za boljšo in naprednejšo družbo.

Ob otvoritvi partijskega sedeža, ki je bil primerno urejen s požrtvovalnim delom in prispevki naših tovarišic in tovarišev

VABILO K SODELOVANJU

Od prvih svobodnih volitev leta 1949 upravljajo našo občino napredne sile. Dosedanje občinske uprave so ob podpori večine prebivalstva uspele doseči, da se je naša občina razvijala brez večjih pretresov. Dosleden regulacijski načrt je omogočil, da je priliv novih prebivalcev ostal v znosnih merah. To je seveda zahtevalo od marsikaterega občana določeno žrtev. To-

da doseženi rezultati te žrtve opravičujejo in mislim, da bomo vsi skupaj šli enotno naprej po tej poti. Zavedati se moramo, da bi bilo dovolj le nekaj let klientelističnega upravljanja občine in vse dosedanje žrtve bi bile zaman. In to verjetno za vedno. Če se namreč sedanje ravnesje v občini močno spremeni, bodo o nas odločali drugi in ne več mi. Zato

sekcija KPI občine Dolina vselej z veliko zaskrbljenostjo gleda na občinske volitve, kajti dovolj je, da pride uprava le za nekaj časa v nam nasprotne roke in naše prebivalstvo bo za vedno nehalo odločati o svoji usodi. Naša partija se tega dobro zaveda in zato že 4 leta vabi Slovensko skupnost, naj pristopi k upravljanju naše sedanosti in bodočnosti. Danes, ko se ponovno bližamo novim volitvam ponavljamo naše vabilo.

Sedimo za mizo in zmenimo se že sedaj vsaj o najvažnejših problemih, ki bodo ostali pred nami v prihodnjih letih. Obvežimo se za to, vsak pred svojimi volivci, da bomo te sporazume spoštovali, ne glede na to, kako bodo volitve potekle, ne glede na to, če bo župan ta ali oni. Na tak način bomo omogočili našim ljudem, da bodo šli na volitve brez strahu, ker

bodo vedeli, da glasujejo za stranke, ki skrbijo najprej za interese. Če bomo, vsak svojim volilcem, jasno povedali s kom in kako bomo sodelovali po volitvah, bo izbira naših ljudi lažja, če pa do tega ne bo prišlo, bo marsikateri naš občan glasoval v strahu, da bo stranka, za katero glasuje, uporabila njegov glas v ožje strankarske namene in po volitvah sodelovala s tistimi, ki naši skupnosti kopljejo grob.

Da ponovim naš predlog še jasneje: mi komunisti smo že danes pripravljeni na širok sporazum o tem, kaj vse bo morala bodoča uprava narediti in tudi na zelo podroben sporazum. Prav tako smo že danes pripravljeni domeniti se o tem, kakšen naj bo bodoči občinski odbor. Naše obveze pa mislimo spoštovati ne glede na rezultate volitev.

GERMANO ŠVARA

Ob obisku tržaške federacije je predsednik Zveze komunistov Slovenije tov. Popit predaval v gledališču F. Prešeren

Mi smo bili in bomo še naprej predvsem dosledni v naši borbi in politiki

Na konferenci izvoljenih svetovalcev in upraviteljev, ki je bila 23. in 24. februarja v Trstu, je naš župan tov. Švab takole povzel stališča naše sekcije:

Današnji shod je preverjanje in povzetek linije našega dela in rezultatov, je informacija in usmerjanje za bodoče delo, je analiza stvarnosti, v kateri živimo, je — in naj bo — hotenje, motivacija in spodbuda za nadaljnje delo in vsestransko rast in razvoj vseh nas, ki živimo v tržaški pokrajini, ki si preko vodilnih melonarjev Liste domišlja, da smo in da lahko postanemo samozadostni. Za dosego te samozadostnosti nam predlagajo stvari, ki so na prvi pogled zastoj, ki nas skoraj nič ne stanejo, dovolj je, da si protiosimsko naravnano, da si antikomunist, da si ljubitelj narave (posebno Krasa) in čistega okolja, da braniš ogroženo italijanstvo Trsta, da javno izjavljaš, kako nimaš nič proti Slovincem, ki so omikani in kulturni narod, ki zato lahko živi brez nacionalnih pravic, kajti slednje so ne-

varne za bodočnost Trsta, ki postane lahko čež noč slovensko mesto. Dovolj je, da si zaljubljen sam vase, da sovražiš in kontestiraš vse, kar je bilo narejenega v vseh povojnih letih — tako dobrega kot zgrešenega — važno je, da si za novo linijo, ki je izključno tržaška, skratka boljši je domači plevel kot sosedova pšenica.

Naša pokrajina in naš Trst preživljata v zadnjih letih zapleteno preizkušnjo, doživljamo neke vrste samoupravo, ki ima nesposobne, demagoške, konservativne in nacionalistične preroke. Dober del Trsta je drogiran, je kakor bolan človek, ki raje verjame tistemu zdravniku, ki mu zagotavlja, da je zdrav in mladosten, še poln potence in predvsem samozadostnosti; tak človek živi potem v omami in v svetu želja in sanj o tem, kako je bilo nekdaj in kako bi bilo v naprej.

Kaj delamo in kaj lahko naredimo mi, partija?

Mi smo bili in bomo še naprej predvsem dosledni v doslednosti, v naši

borbi in politiki. Tudi doslednost je lastnost, ki ima svojo dinamiko; mi smo bili in smo še vedno dosledni, ko delamo stvari, v katere verjamejo. Tudi ko smo napačno ravnali in delali napake smo bili dosledni, toda dosledni smo tudi v stalnem preverjanju in odstranjevanju pomanjkljivosti in napak.

Še beseda o enakopravnosti in pravicah Slovencev, ki jih naša družba in država še nista priznala in uzakonili. Kaj zahtevamo v tem pogledu od nas komunistov? Doslednost v najnaprednejši interpretaciji stopnje enakopravnosti, katero mora poleg večinskega naroda sprejeti in nanjo pristati tudi narodna skupnost.

Kaj zahtevamo od komunistov slovenske narodnosti? Da se te enakopravnosti, pa naj bo priznana po zakonu ali ne, poslužujejo oziroma jo brez kompleksov uveljavljajo z uporabo svojega jezika, v skrbi za šolo, kulturo, gospodarstvo itd.

Kaj zahtevamo od komunistov italijanske narodnosti? Da sprejmejo, da spoznajo in podprejo izvajanje enakopravnosti neke narodne skupnosti, ki bo kljub najboljšemu zakonu objektivno vedno ogrožena.

Kaj pričakujemo od volivcev? Da ne zaupajo svojega glasu nobeni stranki, ki zavira omikano sožitje, prijateljsko sodelovanje ob meji, ki gradi bodočnost na samozadostnosti in posebnih privilegijih, ki se odreka skupnemu boju naprednega italijanskega ljudstva za izhod iz sedanje vsestranske hude in nevarne krize.

Naši politični nasprotniki pa naj vedo, da delamo mi v interesu ljudstva, delovnih, zapostavljenih in neenakopravnih ljudi. Naj vedo, da mi ne postavljamo na prvo mesto interese stranke, da plavamo zato, v strogem spoštovanju doslednosti, večkrat proti toku, kar prinaša celo nepopularnost.

Za tako borbo nam je potrebno vedno več razgledanih in predanih tovarišev in ljudske podpore.

Zato vabimo vse, da pristopijo in da skupno zavijamo rokave za graditev naše sedanosti in prihodnosti.

Delo občinskega sveta in občinskega odbora

V sedanji mandatni dobi, od 15. junija 1975 do konec februarja 1980, se je občinski svet sestal 58 krat in sprejel 805 sklepov, 26 resolucij na različne teme (šolski okraj, pravice Slovencev, solidarnost s koroškimi Slovenci, večkrat o osimskih sporazumih, proti integralni prosti coni, solidarnost s Kraško gorsko skupnostjo, solidarnost z miljsko občino, hitre ceste, umor A. Mora, slovenski strokovni zavod, obramba demokratičnega reda, javni prevozi, urbanistična ureditev občine, ladjedelništvo, razorožitev, terorizem, valorizacija Glinščice, kmetijstvo, razlaščenje), od teh je bilo 23 soglasno odobrenih s strani vseh skupin v občinskem svetu.

Občinski odbor se je sestal 249 krat in sprejel 2971 sklepov.

Gradbena komisija se je sestala 78 krat.

Mogočna in množična manifestacija 7. decembra lani ob podpisu sporazuma o prijateljstvu in sodelovanju občine Dolina, Milje in Koper

Vsega se ne da narediti, marsikaj pa bi lahko

Ob koncu mandatne dobe vsaka uprava, ki je resno delala, polaga obračun svojega dela, svojih uspehov in neuspehov. Kot lahko vidi bralec v priloženem seznamu večjih javnih del, uspehov res ni manjkalo. Kdor pa še hrani doma program, s katerim je šla sekcija KPI občine Dolina na volitve 1975, bo lahko preveril, da je bil program v glavnem, ne samo uresničen, temveč tudi marsikje presežen.

Poleg seznama opravljenih del bi lahko seveda objavili še mnogo daljši, skoro neskončno dolg seznam predvsem manjših del in problemov, ki žulijo naše občane. Tudi te probleme uprava dobro pozna in išče zanje primerne rešitve. Poleg tega se vedno pojavljajo novi problemi, tako da se seznam nujnih del nikoli ne izčrpa. Občinske probleme rešuje občinska uprava, ki upravlja bodisi denar, bodisi osebje. Toda sredstva, ki so na razpolago, so omejena in zato mora uprava odločati najprej, kaj se bo z rapoložljivimi sredstvi naredilo. Ko pa se odloči, kaj se bo naredilo, avtomatično izključi, česar se ne bo naredilo, pa čeprav bi bilo potrebno. To mora biti vsem jasno.

Z omejenimi sredstvi se da narediti samo omejeno število stvari. Kdor obljublja občanom, da bo rešil vse njihove probleme, laže. Tudi najboljša uprava lahko reši le del problemov! Sredstva, ki jih imajo občine na razpolago so res omejena. Vendar je res, da ni prav vse odvisno samo od sredstev. Odvisno je tudi od tega, kako in koliko uprava dela. Vsi dobro vemo, da kmetovalec, ki vestno in pametno obdeluje svojo zemljo, dosti več pridela kot tisti, ki ima enako zemljišče, a ga slabo obdeluje. Uprava, ki resno upravlja svoja sredstva naredi marsikaj. Uprava, ki upravlja z lahko roko, se kar kmalu znajde brez sredstev. Toda resno upravljanje zahteva mnogo časa in požrtvovalnosti. Časa pa ni nikoli dovolj. Če bi imeli več upraviteljev, ki bi več časa posvetili upravljanju, bi bilo z istimi

sredstvi naredeno precej več. Nekatere sile v občinskem svetu na eni strani obtožujejo upravo, da je nedelavna, po drugi strani pa prestavniki teh sil s svojimi neredkimi odsotnostmi otežkočajo redno delovanje občinskih komisij in tako zavlačujejo rešitve nekaterih problemov.

Resna uprava! To se zelo lepo sliši. Toda ni lahko biti resen upravitelj, kajti resen upravitelj je zelo pogosto tudi ne-

popularen upravitelj. Resen upravitelj mora občanom povedati resnico v obraz, tudi kadar ta ni prijetna. To ni vedno enostavno in lahko. Ni lahko, ker mi vsi raje poslušamo lepe obljube, tudi če niso stvarne.

Toda tudi resnost in požrtvovalnost upravitelja ni dovolj! Občani se morajo zavedati, da bo tudi najboljša uprava naredila zelo malo, če ni tesno povezana z ljudmi. Tam, kjer ta povezava obstaja, se je naredilo marsikaj, od kanalizacije do prireditvenega prostora, do srenjske poti, do telovadnice. Ponekod pa te povezave ni, oziroma prevladujejo določene sile, ki se trudijo, da do te povezave ne pride. Vsi dobro vemo, da obstajajo mnogi nerešeni problemi. S skupnimi močmi bi lahko kakšnega rešili. Toda določeni ljudje tega nočejo. Nočejo, da se problemi rešijo zato, da potem lahko očitajo upravi njeno nesposobnost! Tem ljudem večkrat nasedajo tudi naši volilci, simpatizerji in celo nekateri člani, kar je že precej huda reč. Če kakšno manjše delo ne bo naredeno, nas ne bo vrag vzel. Hudo škodo pa bomo utrpeli, če nam ne bo uspelo izolirati tistih, ki skrbijo le za svoje ozke koristi, osebne, strankarske, kampanilistične ali društvene. Res, enotnost nam je vedno potrebna. Potrebna nam je enostnost med tistimi, ki čeprav mislijo drugače in različno, delajo za skupne cilje. Potrpeljivo je treba poslušati tiste, ki kritizirajo v dobri veri in jim razložiti stvari. Toda odločno je treba odgovoriti vsem onim, ki čeprav vedo, kako stvari stojijo, ustvarjajo malodušje med našim prebivalstvom, nekateri delajo to iz koristiljubja in drugih namcnov.

STOJAN SANCIN

PISMO DEKLET IN PREBENEGA

V nedeljo 3. februarja t.l. smo imeli v Prebenedu otvoritev obnovljene srenjske hiše. Na svečanosti je župan Edvin Švab izročil ključ vaščanu. V svojem govoru je poudaril važnost takih objektov, ki omogočajo širše udejstvovanje naših prosvetnih delavcev in sploh celotne vaške skupnosti.

Jutranjo otvoritev je spremljal s svojim petjem moški pevski zbor Valentin Vodnik iz Doline, ki ga vodi Ignacij Ota. Popoldne smo združili proslavo otvoritve s praznovanjem Dneva kulture in Prešernovo proslavo. Recital je gledališki igralec Stane Rztresen. Program je obsegal še recital otroškega zbora z petjem in plesi. Otroke je vodila Vihra Kodrič, plese in recitacije pa so pripravile Lilijana Bandi, Geni Kozina in Nevia Olenik. Program je zaključil z zbrano in kvalitetno interpretacijo številnih pesmi moški zbor Fran Venturini od Domja, ki ga vodi Ivan Tavčar. Številno občinstvo je v imenu društva pozdravil predsednik Boris Bandi. Zahvalil se je občinski upravi, ki se je zavzela za to, da imamo končno primeren prostor za sedež društva in za vsestransko kulturno-prosvetno in gospodarsko dejavnost. Pozdravila sta še podžupan Marino Pečenik in tajnik Slovenke prosvetne zveze Dušan Kalc, ki je društvu podaril tudi umetniško sliko.

Prebenežani smo hoteli izraziti z našo proslavo zadovoljstvo ob dogodku, ki pomeni začetek resničnega delovanja v vasi. V intervjuju, ki smo ga pripravili za list dolinskega društva, se očitno kaže ta občutek med Prebenežani. Od otrok pa do starejših, vsi so izrazili prepričanje, da bo v novi hiši res mogoče uresničiti načrte, ki si jih postavlja društvo in vaška skupnost, to je: utrditi in razvijati kulturno življenje v vasi, omogočiti pogostejše shajanje vaščanov, kar pomeni skupno odločanje in udejstvovanje večjega števila ljudi.

Prvo pobudo, to je ustanovitev otroškega zbora, smo že začeli uresničevati. Važno je, da pri najmlajših vzbujamo veselje do dejavnosti, ki lahko daje tudi veliko zadoščenj. Poleg tega je prav, da vzgajamo otroke v ljubezni do najrazličnejših oblik slovenske kulture. Prav je tudi, da se nudi mladini, odraslim in starejšim vaščanom različne oblike kulturne in prosvetne dejavnosti pa tudi zabavo. Vse te načrte pa lahko uresničujemo v takih prostorih kot je srenjska hiša. Toda ne zadošča le prostor, pomembna sta zlasti zanimanje in požrtvovalnost vaščanov. Ti dve lastnosti pa sta vedno prisotni pri naših ljudeh, ki po svojih možnostih dajejo izreden prispevek za izpopolnjevanje našega načrta.

PROGRAM BO URESNIČEN

Napovedan program za mandatno dobo 1975-80 bo uresničen v celoti in v nekaterih primerih celo presežen.

Večja javna dela, ki so bila doslej dokončana:

- Občinska hiša Boršt
- Občinsko gledališče F. Prešeren
- Prenovljena in povečana šola pri Domju

- Občinska hiša v Ricmanjih
- Vrtec v Boljuncu
- Tribune ob nogometnem igrišču
- Občinska hiša v Prebenegu
- Vodovod Log-Domjo-Lakotiče

V zaključni fazi so dela:

- za občinsko hišo v Mačkoljah
- za telovadnico pri Domju
- za prenovljene prostore družinske posvetovalnice

V začetni fazi so:

- Vodovod GMT-Boljunc-Dolina
- Vodovod Dolga Krona
- Električna kabina na Dolgi Kroni
- Obnovev kapel na vseh pokopališčih
- Občinska hiša pri Domju
- asfaltiranje cest
- dopolnitev javne razsvetljave

Veliko del so opravili občani sami s prostovoljnimi udarniškim delom (park v Ricmanjih, park Hribenca, avtobusno čakalnice v Prebenegu, otroška igrišča, vzdrževanje občinske imovine v Gročani, Borštu, Boljuncu, Dolini in Domju, odtočno kanalizacijo v Mačkoljah).

Struktura sekcije:

Izvršni odbor, tajnik, glavni odbor, sedem celic (Boljunc, Dolina, Prebeneg, Mačkolje, Domjo, Ricmanje-Log, Boršt), struktura celice: odbor, tajnik, člani.

Članstvo:

Število vpisanih, moških 212, žensk 60, skupno 272.

Povprečna članarina znaša 13.100 L.

V mesecu marcu bo tudi naša sekcija obiskala člane in druge občane in zaprosila odgovore na nekatera vprašanja.

S to anketo želi partija zbrati mnenja, kritike in nasvete.

Od zadnjega kongresa do danes je imela sekcija naslednja uradna srečanja: s sekcijo PSI, SSK, občinskimi zvezami komunistov Kočevja, Sežane in Kopra, s sekcijo v Marzabottu.

Naši tovariši v pokrajinskih in deželnih organih partije: federalni komite: Stojan Sancin, Edvin Švab, pokrajinska kontrolna komisija: Germano Švara, deželna kontrolna komisija: Dušan Lovriha.

Čim več bomo kulturno in politično angažirani, tem manj bomo ob takih priložnostih osupli in presenečeni

Protestno zborovanje in obsodba fašistične provokacije ob spomeniku padlim za svobodo prejšnjo nedeljo v Boljuncu

Predsednik PD F. Prešeren na protestnem zborovanju v nedeljo: čim več bomo kulturno in politično angažirani, tem manj bomo ob takih priložnostih zaprepani in presenečeni.

Vsako leto se zberemo na tem mestu, da počastimo spomin padlih vaščanov v NOB. Danes pa se dobimo tu prvič, da z našo prisotnostjo izrazimo ogorčenje nad podlim dejanjem, ki so ga izvedli fašistični mazači v zavetju noči. Prvič se je zgodilo, da so se znesli nad tem obeležjem, potem ko so s podobnimi akcijami v preteklosti oskrunili velik del spomenikov v tržaški okolici. Vsekakor pa to ne pomeni, da jih do danes ni bilo med nami. Spomnimo se samo opustošenja cerkvice na Pečah in nedeljsko divjanje po Glinščici. Vendar so se prvič upali do tu.

Zato je bilo potrebno, da odgorimo na to provokacijo takoj, da vidijo, da smo v teh trenutkih hitro na nogah. Vprašali se boste, zakaj se je zgodilo, ko pa smo ga že ob nešteti prilikah stražili? Da, res je. Vsi vemo, da se takrat ne bodo pojavili, ker se bojijo na dan. Vemo, da je tako, a vseeno vztrajamo pri takih akcijah, ker se tu kalijo zavest in prepričanje ljudi, predvsem mladih. Po drugi strani pa so ti spomeniki živa priča o ljudeh, ki so padli za svobodo. Postavili so jih svobodni ljudje, zato se mi zdi, da stražiti te spomenike pomeni razvrednotiti dejanja in smrt naših borcev.

Objavljeno gradivo so zbrali in napisali člani odbora sekcije KPI občine Dolina.

Festival DELA in Unità bo predvidoma 14.15. in 16. junija letos.

V velikem številu smo se zbrali, naš odgovor pa ni odvisen samo od prisotnosti, od števila izrečenih protestnih besed. Naš odgovor bo predvsem v dejanjih, v angažiranju, v nenehnem budnem opazovanju vsega, kar se dogaja v vasi. Naša moč je v delu. Čimveč bomo kulturno in politično angažirani, tem manj bomo ob takih priložnostih zaprepani in presenečeni. Vaška mladina je že sprejela ta spomenik v varstvo. Čuva naj ga in brani, predvsem pa naj se kjerkoli zavzame za mir in vzajemno spoštovanje.

Vsi se moramo zavedati, da ta pojav ni naključen, da spada v širši načrt kaljenja miru in sožitja med ljudmi v teh krajih. Fažizem dviga glavo. Spomnimo se samo atentatov na sedeža KPI in KD ter na kino RITZ na predvečer zborovanja KPI in posega tov. Natte. Ponovno se pojavljajo pretepi in napadi na demokratične ljudi. Sožitje ob meji jim je trn v peti. Ne smemo pozabiti pa na dejstvo, da bodo kmalu volitve in na to struno hočejo mračnjasko silo zaigrati. Temu je krivo tudi hudo stanje, v katerem se nahaja Italija in pa radikalizirani mednarodni odnosi. Preveč podpor imajo ti ljudje tudi med samimi sodniki. Še nobena preiskava ni obrodila zaželenih sadov. Nikogar niso še prijaviли za skrunitve spomenika Bazo-viških žrtev. Zavedamo se, da to delo ni lahko, da kdor izvrši taka dejanja ne pusti sledov. Eno pa lahko zahtevamo, takojšnje zaprtje fašističnega brloga v ulici Paduina, kajti tam se vsi ti pohodi načrtujejo.

Naša naloga pa je, da se še boljše organiziramo, da vsak po svoji moči prispeva, da se kaj takega ne bo več zgodilo. S fašizmom smo obračunali pred 35. leti. Tedanji poziv velja še danes "smrt fašizmu, svoboda narodu".

Pietro Ingrao o razpravah v partiji.

KPI, mir, internacionalizem

Zapis za revijo «Rinascita» priredil Massimo De Angelis

2.

Govorim predvsem o ogromni izgubi za Sovjetsko zvezo. Poglejmo izkušnje. Kolikokrat smo srečali nekomuniste in tudi nasprotnike komunistov, ki pa so kljub temu povezali ZSSR s popuščanjem napetosti. Mislim, da je bilo to najmočnejši dokaz: dokaz moči. Kaj bi bilo, če bi ta dokaz propadel?

In ne gre samo za škodo ZSSR. Pri nas veliko govorimo o krizi mladine in njenem odnosu do socializma. Priznam, da ne znam pojasniti Aminove zgodbe in da mi nihče ni pojasnil, kako je postal "agent CIE", njegovih umorov in njegovih zarot. Vem, da sem precej pozno razumel Pol Potove zarote in pokole. In menim, da je treba nekaj storiti za to, da mladina ne bi mislila, da pot v socializem vodi skozi take reči. Teorijo dveh taborov obsojam tudi zato, ker bi lahko pripeljala do zaključka o eni sami poti, enaki za vse, kar razveljavi vso našo strategijo in vse številne možnosti.

Sedaj pa bi bilo treba razmisliti o težavah ZSSR in navezati na pomembne nove pojave, kot so tisti, ki so nastali v muslimanskem svetu, ter rešiti vprašanja, ki so odločilnega pomena določitev protimperialistične politike in fronte; pri tem mislim na vprašanje Kitajske.

Islam je zelo obširen in — kljub vsemu — raznoličen svet. Nobenega dvoma pa ni, da so v tem svetu, na občutljivem področju Srednjega vzhoda, nastala nova nasprotja z ameriškimi imperialističnimi skupinami in zlasti s politiko ZDA. Danes je Iran epicenter teh nasprotij, vendar ne vseh. Mislim, da bi bilo napak in kratkovidno, če bi razvoj iranske revolucije ocenjevali po posledicah, ki bi jih imela na položaj te ali one sile. Prav gotovo pa bi bilo v korist iranske revolucije kot take, če bi se izognila razdoru na levi in v smeri protikomunizma: kajti tako razklana bi bila veliko bolj izpostavljena reakcionarnemu povračilu ter veliko bolj šibka in negotova pri gradnji nove oblasti. Ali usoda iranske revolucije ni odločilni trenutek boja proti imperializmu in dogajanja v svetu?

S tem položajem in s sovjetsko odločitvijo je povezano tudi drugo vprašanje, vprašanje Kitajske. Neuspela rešitev odnosov med ZSSR in Kitajsko povzroča namreč negotovost v vsej Aziji. Pa vendar to vprašanje vsebuje druge obsežnejše probleme...

Nobenega dvoma ni, da na Kitajskem prihaja do globoke spremembe vse kulturne revolucije, ki narekuje težaven, toda poln proces. Začetek laizacije, opuščanja dogmatičnih vzorcev in odpiranja resničnosti. Šele sedaj smo kaj zvedeli o tem. S strahom se sprašujemo, ali preučitev velike in strašne preteklosti lahko pripelje do spremembe tistega nesprejemljivega sta-

lišča, ki je v ZSSR videlo poglavitnega sovražnika in bi sprejelo celo zблиžanje z reakcionarnimi silami, kot je Strauss, samo da bi osamilo ZSSR. V trenutku spopada med Vietnamom in Kampučijo smo trepetali ob misli, da bo ta dogodek podžgal in okreplil to protisovjetsko stališče. Danes intervencija v Afganistanu povzroča novo dramo in odpira pot navezavam Združenih držav. Menim, da odklanjanje vzorca dveh taborov pomeni tudi nasprotovanje takim izpadom ter daje Kitajski možnost za premislek, za povečanje možnosti za pogovor.

Na zadnjem kongresu si trdil, da take spremembe v mednarodnih odnosih spodbujajo tudi k prenovitvi naše kulture in nekaterih njenih kategorij, kot je na primer kategorija "razreda". Kaj misliš s tem?

Mislim na "zdravo pamet", ki je imela tako velik delež v tradiciji delavskega gibanja: namreč na pojmovanje razrednega boja kot oblikovanja linearnega nasprotja med dvema družbenima nasprotnikoma, kot polarizacija na dva "sveta", od katerih je vsak zaprt vase. Nasprotovanje, ki izhaja iz družbenega nasprotja, je bilo pojmovano kot opredelitev in popolna angažiranost. Danes pa se nam procesi, ki nastajajo iz družbenega nasprotja, zdijo bolj razčlenjeni, bolj "dvolični", polni prepletajočih se "videzov" in možnosti. Sicer pa je tudi naše pojmovanje družbenih vlog in tudi subjektivnosti posameznikov manj enostransko. V času, ko se prizorišče bojujočih se sil tako širi, še bolj potrebujemo kulturo, ki bi znala dojeti zapletenost procesov, prepletanja družbenih plasti. Vzorec dveh taborov ne spodbuja v to smer.

Ali se ti ne zdi, da novi procesi, pa tudi nove možnosti, ki nastajajo v tretjem svetu, ne izvirajo iz odločitev, ki jih sprejemajo v središčih politične in gospodarske ureditve sveta in da bi bilo zato treba govoriti o krizi neke dvopolarnosti, ne pa o prenehanju njene vloge same na sebi?

Mislim, da bi bilo težko zanikati veliko vlogo, ki so jo imeli dvopolarni odnosi v reševanju težavnih zapletov popuščanja napetosti in samo tisti, ki sklepajo kot malenkostni sektaši, ne vedo, kako pomembni so dvopolarni odnosi in bodo tudi v bodoče za obrambo miru in reševanje velikih odprtih problemov v svetu. Zdi se mi, da je v krizi nekaj drugega: namreč strategija, ki je hotela, da bi bilo življenje na zemlji organizirano v obliki dveh velikih področij, od katerih bi vsako nadzorovala ena od velikih sil, "urejalo" in jamčilo pa bi zanj pogajanje med obema velikima. Taka strategija je obstajala in znana so imena, ki so ji v Zdru-

ženih državah botrovala. Pri tem ni šlo samo za vzdrževanje status quo: predvidevala je "modernizacijo" kapitalističnega sveta in ni naključje, da se je zapletla v tiste organizacijske spremembe, ki sem jih prej omenil in ki osredotočajo "možgane" razvite proizvodnje v prestolnicah ter poskušajo odriniti v periferijo celo vrsto odvisnih proizvodnih dejavnosti. Toda to "posodobljenje", pomešano z novo odvisnostjo, povzroča strašne pretrese in zahteva odgovor; tudi in predvsem zato, ker je v tem stoletju v svetu prišlo do procesa osvobajanja in se je kljub velikim težavam zavest narodov, spremenila. Prav za to gre: svet je postal oziroma postaja večpolaren in pogajanje med dvema silama ga ne more več obvladati. Finančni kaos je odraz te stvarnosti.

V tem okviru priznam, da nisem prepričan, da bi bila avtomatična uporaba sovjetskih državnih, družbenih in političnih vzorcev v nekaterih državah, ki so se osvobodile kolonializma in so danes povezane z ZSSR, ustrezen odgovor na popolnoma neznane probleme, ki jih imajo te države pred seboj. Namreč: tudi kar zadeva državne in družbene "vzorke", se mi zdi, da današnjega sveta ni mogoče razumeti in urejati dvopolarno. Začetek dvopolarnosti in obdobje popuščanja napetosti sta bila zelo pomembno obdobje naše zgodovine. Toda ali je mogoče spregledati dejstvo, da je prav popuščanje napetosti v vsej svoji pozitivnosti odprlo pot novim silam, ki jih ni mogoče več spraviti v ta okvir?

Kako si je torej v današnjih spreminjenih okoliščinah mogoče prizadevati za novi internacionalizem? Kako ga je mogoče opredeliti v mejah politične pobude?

To so vprašanja, ki segajo čez odvre tega najinega pogovora. Morda bi lahko v skromnih mejah nakazala nekatera vprašanja, mimo katerih ne more obnovitev internacionalistične strategije, politike miru in napredka v svetu. Povedal bom le nekaj primerov, toda med seboj so povezani. In na prvo mesto bom postavil odnos med severom in jugom. Saj se spominjaš nekaterih odlomkov sklepnega dokumenta konference voditeljev neuvršenih držav. V njih niso zahtevali razširitve pomoči, temveč poseg v gospodarske strukture, dogovore o odnosih med "središčem" in "periferijo" sveta (in torej ne le o cenah nafte) in nove mednarodne ustanove, ki bodo resnično dovolile tretjemu in četrtemu svetu sodelovati pri odločanju. Morda se zdijo ta vprašanja in te besede hude; toda znano nam je, kako hudi problemi lakote, obstanka, samostojnosti se skrivajo za njimi. Mislim, da glede teh vprašanj še nihče ni niti poskušal sprožiti kakšnega gibanja, prizadevanja širših množic.

(konec prihodnjič)

Od enotnih nastopov za zaščito do upravnega sodelovanja

Prejšnjo nedeljo se je zaključil pokrajinski kongres Slovenske skupnosti za tržaško. Zaključke kongresa bomo vsekakor komentirali pozneje. Vsekakor pa želimo s tem v zvezi nanizati nekaj misli, ki zadevajo doseženo stopnjo enotnosti v boju za globalno zaščito in enakopravnost Slovencev v Italiji.

Izkušnje zadnjih let kažejo, da se načelo o enotnem nastopanju vseh Slovencev, ko gre za naše bistvene zahteve, utrjuje in krepi. O tem priča nešteto enotnih dokumentov in izjav ter nenazadnje tudi enotne delegacije, ki so se v zadnjih letih pogovarjale s predsednikoma vlade Andreottijem in Cossigo. V okviru posebne vladne komisije za slovensko manjšino so predstavniki Slovencev enotno nastopali in to potrdili v svojem zaključnem dokumentu zahtev.

Prav zaradi tega se komunisti že dalj časa resno sprašujemo, ali ni v tem političnem trenutku, tudi zaradi rovarjenja Slovencev nenaklonjenih sil, to doseženo stopnjo enotnosti razširiti tudi na bistveno komponento našega vsakdanjega življenja — krajevne uprave, kjer smo Slovenci zastopani.

V dolinski občini smo komunisti večkrat pozivali SSK, naj se nam pridruži

pri upravljanju občine. Tudi zato, ker smo zabeležili v vsakdanji praksi, da med nami ni bistvenih razlik, kar zadeva razvojne smernice upravno političnega dela. Enako v devinsko-nabrežinski občini, kjer je položaj celo dramatičen zaradi rastočega pritiska protislovenskih sil desnice. V pokrajinskem svetu smo tako obliko sodelovanja dosegli in prepričani smo, da je obrodila dobre sadove, ne da bi pri tem kakorkoli omejlila ali okrnila avtonomijo vsake izmed strank.

Kljub obstoječemu večinskemu sistemu so programski sporazumi o upravnem sodelovanju možni tudi v zgoniški in repentabski občini. Na splošno posvečamo komunisti veliko zanimanje tudi položaju Slovencev v miljski občini, kjer je ustaljena oblika sodelovanja med napredno občinsko upravo liste Frausin ter socialistov z Društvom Slovencev miljske občine, v katerem so aktivno angažirani vsi Slovenci, ne glede na nazorsko prepričanje.

Zaradi vsega povedanega in zaradi nujnosti večje enotnosti tudi v okviru tržaške občine smo komunisti iskreno pozvali SSK k konstruktivnemu soočenju in upamo, da naš poziv ne bo naletel na gluha ušesa.

Preprečili smo volilno špekulacijo LpT

(Nadaljevanje s 1. strani)

poučuje pa drugod. Ta je sicer pristal na ljudsko posvetovanje, vendar je pri tem dodal celo zaporedje pomislekov in poudaril, da je mogoče posvetovanje izvesti le ob strogem spoštovanju določenih jamstev.

Končno so v mapo s pravnimi argumentacijami spravili tudi mnenje nekega radikalnega strokovnjaka, ki je — seveda — podprl vsakršno zamisel o referendumu.

S temi mnenji je Lista sklenila, da zaigra vse svoje karte. Izdelala je predlog, naj bi referendum opravili že aprila, se pravi poldrugi mesec pred upravnimi volitvami v Trstu in okoliških občinah. Ljudje naj bi na "posvetovanju" glasovali z "da" ali "ne" na vprašanje, ali se strinjajo s kraško lokacijo mešane industrijske cone.

Lista je pri tem skupaj z radikalcami in drugimi manjšini skupinami ustanovila celo neki "odbor za referendum". V isti

sapi pa je napovedala, da bo sprožila zelo ostro kampanjo zbiranja protestnih podpisov, če bi demokratične sile ali vlada tak referendum preprečili.

Kaj pa komunisti? Že na našem kongresu smo poudarili, da je gospodarski del osimskega sporazuma tako važen, da ga je mogoče uresničiti dodobra le s podporo neposredno prizadetega prebivalstva, vseh družbenih slojev. Zato komunisti ne moremo nasprotovati načelu o demokratičnemu posvetovanju z ljudmi. To pa je seveda nekaj povsem drugega, kot predlog Liste o nekakšnem predvolilnem referendumu, katerega očitni cilj bi bilo ločevanje javnega mnenja in nadaljnje podžiganje nestrpnosti in napetosti ob meji.

Pokrajinski komite tržaške federacije KPI je prejšnjega tedna poglobljeno razpravljalo o zadevi in sklenilo, da sporazumu s sindikalnim gibanjem (Cgil-Cisl-Uil) postavi jasne zahteve glede oblik možnega posvetovanja.

Prvi pogoj je, vsekakor, da ljudje lahko izrazijo svoje mnenje le, če so objektivno informirani in sploh vedo za predmet posvetovanja. Ne zadostuje torej vprašanje o kraški lokaciji industrijske cone, pač pa je potrebno, da javnost in politične sile razpolagajo s študijami o uresničljivosti cone. Te študije, ki niso bile objavljene po krivdi krščanske demokracije, lahko tržaškemu javnemu mnenju posvetijo z natančnimi podatki o gospodarskih prednostih in družbenem bremenu, ki ga industrijska cona predstavlja. Nihče bi v tem primeru ne mogel

manevrirati z izmišljenimi številkami in razlagami, kakor se dogaja zadnja štiri leta, vsakokrat ko je govor o prosti industrijski coni med Italijo in Jugoslavijo.

Nadalje smo komunisti zahtevali, naj se spremeni oblika vprašanja. To vsekakor ne more biti referendum, ki bi karkoli odločal. Naloga posvetovanja je zbrati jasno sliko o tržaškem javnem mnenju, ne pa ga siliti k izbiram, ki sploh niso v njegovi pristojnosti, saj pripadajo suverenima podpisnicama osimskih sporazumov — Italiji in Jugoslaviji.

S temi predlogi, ki smo jih izdelali skupaj s tovariši socialisti in jih je podprla tudi SSK, smo se podali na razpravo v občinski svet.

Tu smo naleteli na nepričakovan zaplet. Krščanski demokrati, ki so ravno kar končali svoj pokrajinski kongres, so bili krepko deljenih mnenj o tem vprašanju. To pravzaprav niti ni novost. Novost pa je bila v tem, da so sklenili, da formalno potrdijo stališče o nezakonitosti takega posvetovanja, obenem pa ne sodelujejo pri glasovanjih o tem sklepu. Kljub večkratnim pozivom demokristjani niso marali glasovati niti o naših popravkih.

Dejansko so bili naši popravki zavrtni. Kljub temu pa je Cecovinijev odbor bil prisiljen spremeniti sklep in zamisel o ljudskem glasovanju. Sklep, da bo ljudsko glasovanje (točneje "posvetovanje") jeseni, pomeni, da bodo medtem znane študije o uresničljivosti proste cone na Krasu. Če bi do tega ne prišlo, moramo odgovornost pripisati krščanski demokraciji, ki te študije trmasto drži v svojih predalih in s tem prispeva k zmedi med ljudstvom.

Spremenjena oblika vprašanja pa izbija nasprotnikom jugoslovansko-italijanskega sodelovanja nov argument iz rok.

Delno smo dosegli svoj cilj. Preprečili smo predvolilno špekulacijo Liste za Trst in radikalcem, ustvarili smo pogoje za objektivnejše posvetovanje (seveda, če bodo medtem objavljene študije). Zato smo se vzdržali.

Ob vsem tem pa poudarjamo našo zavzetost za dosledno uresničevanje osimskega sporazuma v celoti in poudarjamo, da bomo še dalje delali za to, da se širši sloji tržaškega prebivalstva, predvsem pa delovni ljudje, prepričano opredelijo za perspektivo industrijskega razvoja mesta ob tesnem gospodarskem sodelovanju med sosednjima narodoma.

(sts)

Popravek

V prilogi ki so jo sestavili in objavili tovariši iz sekcije občine Dolina — to je na 5. strani današnje številke DELA — ni bil popravljen naslov članka o Prebenegu. Pravilen naslov je:

Pismo deklet iz Prebenega.

Vljudno prosim, da mi oprostite.

Urednik

DELO - glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino
Direktor ALBIN ŠKERK
Ureja uredniški odbor
Odgovarja FERDI ZIDAR
Uredništvo in uprava:
Trst - Ulica Capitolina, 3
telef. 764-872, 744-047
Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2
telef. 24-36
Poštni tekoči račun 11/7000
Letna naročnina 3.000 lir
Tisk: Tipo/offset Riva - Trst